

Munkatársaitól szigorúan megkövetelte, hogy kutatásaikkal csatlakozzanak az irányadó nemzetközi trendekhez. Ha kellett, politikai kapcsolatait használta, hogy nemzetközi meghívások elfogadását, külföldi nyári iskolákon való részvétel lehetőségét biztosítsa számukra. A Tanszék csütörtöki szemináriumai kiemelkedő hazai és külföldi tudósok interdiszciplináris találkozóhelyévé váltak. Ezt a hagyományt viszi tovább az ELTE Fizika Tanszékcsoport Ortway-kollokviuma. A nyugati kapcsolatok szimbóluma lett a Bécs–Budapest–Pozsony elméleti fizikai „Háromszög”-kooperáció, amely 1968-tól folyamatosan működött.

A külföldi munkavállalásokat feltétlen támogatta, de kikötötte, hogy egy év után haza kell jönni tanítani. Ebben a legígéretesebb pályát befutó tanítványaival sem tett kivételt, bár néha a személyes kapcsolatok rövidebb-hosszabb elhidegülését okozta egy-egy „hazarendelés”. Új tehetségeknek a Tanszékre csábításával kárpótolta magát többük más magyar intézetbe történt „átigazolása” után. A diákolimpiákon feltűnt fiatalok egész egyetemi pályafutását személyes figyelemmel kísérte. A nyolcvanas–kilencvenes évek fordulóján a tanszéki profilt átrajzoló személyi megújulást kezdeményezett. Az 1992-ben lezárult és Szent-Györgyi-díjjal elismert tanszékvezetői korszakát követő szervezeti átrendeződés bebizonyította, hogy legalább három tanszéki erőt felvonultató kutatóintézeté fejlődéshez a 22 évvel korábban rábízott Tanszék.

A fizikusnak és a közéleti embernek a legegységesebb cselekvési terepet az Eötvös Loránd Fizikai Társulat jelentette. 1957 óta szerkesztette a Társulat folyóiratát, amelybe haláláig közel 200 közleményt írt (és ennek sokszorosát javította közölhetővé). Eötvös szellemében az Eötvös Társulattól Európa-szerte irigyelt kuriózumot hozott létre: egy szakmai egyesületet, amelyben tanárok és kutatók képesek együttműködni. A tanári ankétok és a kutatók nagy nemzetközi konferenciái egymást váltogatták. Felismerte, hogy e konferenciák adják meg a Társulat tagjainak a nemzetközi fizikai közösség fórumain az egyenrangú partnerként való megjelenés lehetőségét. Ezzel maga is élt. 1976–80 között elnöke volt az EPS Nagyenergiás Fizikai Divíziójának, később a Nemzetközi Csillagászati Unió Bioasztronó-

miai Bizottságának, alelnöke az IUPAP-nak és a Nemzetközi Asztronautikai Uniónak. A fizika oktatásához kapcsolódó nemzetközi bizottsági feladatokat is közmegegyezésre látta el. Az Eötvös Társulat főtítkárának 1972-ben választották meg. Ezt 1976 és 1999 között több alkalommal követte megválasztása az elnöki posztra. 1999-től haláláig volt tiszteletbeli elnök. Megmarad a Társulat örökös elnökének.

A fejlődésben lemaradt világrégiók kimozdításáért érzett póztmentes, őszinte szolidaritás kifejező felelőssége, a fejlett világ pazarló energiagazdálkodása miatti aggodalma és az 1970-es, 1980-as évek jelentős reaktorbalesetei vezették a nukleáris környezet használatának és valós kockázatának széles társadalmi megismertetésén dolgozók élvonalába. Aktívan közreműködött a Magyar Nukleáris Társaság életre hívásában, tanári kirándulásokat szervezett Paksra, Püspökszilágyiba, a romániai CANDU reaktorokhoz, sőt Csernobilba is. Tapasztalásai alapján nukleáris környezettudományi kutatásokat kezdeményezett, amelyeket nem akadémiai intézetek, hanem falusi iskolások és tanáraik segítségével végeztek.

Az Eötvös Társulat adott hátteret az 1970-es évektől Marx György egyszemélyes tudományos nemzetegyesítési akcióinak. Kedvenc okfejtésében a sajátos magyar kreativitás forrásaként a 20. században egymást gyors ütemben váltó, szögesen ellentétes „örök igazságokhoz” való nemzeti alkalmazkodás képességét emelte ki. Erőfeszítései sikerének csúcspontját *Szent-Györgyi* gólyavári előadása jelentette. Wigner gyakori hazalátogatásai, majd *Teller* profétai fellépése után *Hevesy* és *Szilárd* „hazatérésének” megszervezésével teljesítette ki a magyar nemzet eredetmítoszának legújabb, marslakó fejezetét. A főszereplők mellé olyan fantasztikusan érdekes epizodistákat talált, mint *Koestler*, *Wiesel* vagy *Friedmann*. A fiatalabbak közül tisztelettel fogadta közeledését ifjabb *Simonyi Károly* és *Gróf András* is. Csak kívánhatjuk, hogy az ő, a többenél nem kevésbé emelkedett, a szellem kiemelkedő alkotói köré épített, korlátozás nélkül nyitott nemzetfelfogását tegye magáévá a 21. század magyarsága.

Patkós András
ELTE Atomfizikai Tanszék

MARX GYÖRGY, A JÖVŐ EMBERE

A tanár a jövővel foglalkozik. Az a munkája, hogy a tanítványait felkészítse az életre, útravalót adjon nekik. Gyurka ilyen tanár volt.

Marx György a jövőben élt. Cikkeiben a múlt tanulságait elemezve a jövőt kutatta. A középiskolai tanítás, a diákok és a tanárok iránti intenzív érdeklődése azzal magyarázható, hogy tudta, rajtuk keresztül lehet hatni az eljövendő korokra. Fizikusként a természeti jelenségek előrejelzésével, tanárként a jövő megtervezésével foglalkozott. Cikkeinek, előadásainak jelentős része arról szólt, hogyan lehetne az elkövetkezendőket előrelátni, formálni, a fiatalokat a változásokra felkészíteni. Erre utal sok

cikkének címe is: *Jövőidőben, Gyorsuló idő, Utazás a XX. századból a XXI. Századba, Jövő a múlt árnyaival, Tudatos döntésre éretten a 21. században, Fiatalok számára a jövő realitás, Kié lesz a jövő évszázad, Gyermekünk 21. százada, 2000+, Fiatalok és a jövő, Szép új világunk, Nevelni az ismeretlen jövő számára.*

Végzettsége szerint matematika-fizika-csillagászat szakos tanár volt, és egész életében tanárnak is érezte magát. Fontos volt számára, hogy előadásai érdekesek legyenek, hallgatóit lebilincselje. Első pillanatra meghökkenítő asszociációi mély igazságokat tartalmaztak, oly összefüggéseket látott meg, melyekre legtöbbünk soha nem gondolt volna.

Megtalálta a kapcsolatot arany ára és a *slow process*, az ókori kultúra stabilitása, a modern világ dinamizmusa és a tudomány aktuális állapota, a magyar tudósok zsenialitása, szokatlan látásmódjuk, és az európai politikai, gazdasági helyzet, az AIDS terjedése és az információ, a Rubik-kocka és a kvarkok tulajdonságai között.

Azon kevesek közé tartozott, akik örültek annak, hogy az egyetemen a hallgatók is értékelhetik a professzorokat. Büszke volt előadói sikereire, arra, hogy a diákoktól mindig kiváló értékelést kapott. Megható volt látni, hogy több évtizedes előadói tapasztalata ellenére is képes volt izgulni egy előadás előtt.

Az Eötvös Társulat

Tevékenységének egyik legfontosabb terepe az Eötvös Loránd Fizikai Társulat volt. 1972-től főtitkára, 1976-tól több cikluson át a társulat elnöke, majd tiszteletbeli elnöke. Az eötvösi hagyomány szerint a Társulat egyetemi és középiskolai tanárokból alakult. Ezt az eötvösi elvet újította meg Marx György, amikor a tanároknak meghatározó szerepet juttatott a Társulat életében. Az ő elnöksége alatt alakultak meg az oktatási szakcsoportok, amelyeknek legfontosabb feladatuk az ankétok, fizikaversenyek rendezése és a tanárok továbbképzésének szervezése.

Tudta, hogy a fizikának korán kell megnyerni a diákokat, látta, hogy a középiskolai tanárnak milyen fontos szerepe van abban, hogy a természettudományokat szerető, valóban művelt, döntésképes polgárok alkossák a jövő társadalmát. Az energiakérdés a következő évszázad, talán évezred központi problémája, és Marx György ennek minden aspektusát átlátta.

Tudta, hogy energiatudatos, igazi környezetvédelemre képes embereket kell nevelnünk. Még középiskolás korukban meg kell értetni a diákokkal a tudomány fontosságát, hiszen aki nem mérnöknek vagy fizikusnak megy, itt kaphat utoljára olyan tudást, amire alapozva később tájékozódni tud, képes lesz a társadalom előtt álló problémákban felelősen dönteni. Ezért elkötelezett harcosa volt a modern ismeretek középiskolai, a középiskolások számára érthető tanításának.

Továbbképzések, szakmai utak

A Társulat tagjaként, vezetőjeként képzési, tanulási formák hihetetlen változatosságát teremtette meg. A fizikatanári ankétok mellett létrehozta az őszi egyetemeken rendszert, a középiskolai tanárokból álló országos nukleáris hálózatot, a középiskolai tanárok számára szervezett nukleáris továbbképzéseket, bevonta a magyar tanárokat a nemzetközi Duna-konferenciák sorozatába, a tanárok részére tanulmányutakat szervezett. Így egy-egy őszi hosszú hétvégén, a nyári szünet erre szánt idejében megismerkedhettünk a modern fizikával és a fizika határterületeivel. Az őszi egyetemeken kiváló előadókkal járhattunk körül egy-egy témát, megismerhettük a legújabb eredményeket. Természetesen mindig Marx György előadásai jelentették a rendezvények fénypontját.

Az őszi egyetemekhez fűződik az egyik legnagyobb pedagógiai élményem. A *Rio után a környezetről* konferenciára magunkkal vihattuk legjobb tanítványainkat is. Három diákom utazott velem, és mind a három életét megváltoztatta az, amit tapasztaltak. Hosszú beszélgetésekben derült ki, hogy ott tudatosult bennük az, ők is felelősek a környezetükért, és életükbe bele fognak szólni a globális problémák. A másik élmény a többi okos diákkal és a tudósokkal, köztük Marx Györggyel való találkozás volt. A konferenciáról visszatérve sokkal fontosabb lett egyetemre menni, olyan emberektől tanulni, amilyen a professzor úr. Az őszi egyetemek témái: *Energia és nevelés, Magenergia, Rio után a környezetről, Globális gondolkodás, globális felelősség, A Gaia-modell, Élet a fizikában, fizika az életben.*

1974-ben Bécsben rendezték az első Duna-szemináriumot a kvantummechanika tanításáról. A következő helyszíne már Visegrád, ahol a statisztikus fizika volt a téma.

A Duna-szemináriumokon a modern oktatáselmélet, a legújabb módszerek, a szokásostól eltérő szemléletmód megismerése, a nemzetközi szakpedagógiai életbe való bekapcsolódás a cél. A modellek szerepe, a számítógép bekapcsolása a fizika tanításába, a gyerekek önálló kutatómunkájának megszervezése volt a központi gondolat.

Hihetetlenül hatékonyan és gyorsan dolgozva jelentette meg az általa szerkesztett konferenciakiadványokat, amelyek máig forrásmunkául szolgálnak sokunknak. Néhány, az általa kezdeményezett nemzetközi oktatásfejlesztési konferenciák témái közül: *Energy and Risk, Energy Education, Entropy in the School, Structure of Matter, Nuclear Education.*

Szakmai utak

A tanárok Marx Györggyel utazhattak többek között a CERN-be, a csernavodai nehézvízüzembe, a csernobili erőműbe, Harrisburgbe. A CERN-ben bevezettek minket a részecskefizikába, együtt dolgozhattunk finn kollégáinkkal, megismerkedhettünk a *Big Science*-szel. Csernobilban módjuk volt a helyszínen, a zónában mérni, közvetlen tapasztalatokat szerezhettek a baleset helyszínén, tájékozódhattak a baleset utáni helyzetről. Ezen konferenciák, utak szervezéséhez mozgósította széles körű kapcsolatait, anyagi segítséget szerzett, kiváló előadókat hívott meg.

Nukleáris tanártovábbképzések

Az új tananyag bevezetése igényelte azt, hogy először a tanárok ismerkedjenek meg a magfizikával és az atomenergetikával. Az ELTE-n és a Műszaki Egyetemen megszervezte a nukleáris tanártovábbképzést. Az érdeklődő fizikatanárok egy teljes éven át a legjobb előadóktól magfizikát tanultak, laboratóriumi méréseket végeztek, sugárvédelmi ismereteket szereztek. A továbbképzés eredménye a szokásos bizonyítványon kívül sugárvédelmi vizsga volt, a résztvevők egy Geiger–Müller-számlálót is kaptak az iskolai magfizikai méréseikhez. A végzett tanulókból alakította ki a nukleáris tanárok hálózatát. Ezen kollégák

közül sokan máig tagok a Nukleáris Társaság tanártagozatában, tanítványaik pedig rendszeres résztvevői a Szilárd Leó Nukleáris Fizikaversenynek.

A nukleáris műveltség megteremtését nagyon fontosnak tartotta. Az 1970-es évek végén az Egyesült Államokban figyeltek fel a földből kidiffundáló radon problémájára. Ez felkeltette érdeklődését, és meglátta benne a nevelési lehetőséget. Országos radonmérő hálózatot szervezett, amelyben középiskolás és általános iskolás gyerekek végezték a méréseket, dolgoztak igazi fizikai kutatási témán. Gyerekek százai ismerkedtek így meg a tudománnyal, végeztek felelősségteljes kutatómunkát, kerültek kapcsolatba az atomfizikával.

A Szilárd Leó Nukleáris Fizikaverseny

1998-ban ünnepeltük *Szilárd Leó* születésének századik évfordulóját. Marx György javaslatára országos nukleáris fizikaversenyt szerveztünk a centenárium alkalmából. A verseny olyan sikeresnek bizonyult, hogy folytatni kellett, idén rendeztük meg a hetediket. Természetesen Gyurka volt a zsűri elnöke. Nagy élvezettel alkotta az új és új, mindig aktuális, mindig gondolkodásra készítő, meglepő, ötletes feladatokat. Büszke volt arra, hogy nem tudunk elég nehéz példát kitalálni, mindig volt okos diák, aki megoldotta. Külön örömet jelentett neki, hogy a kisgimnazisták is sikereket tudtak elérni a versenyen. Szilárd emlékét idézi a versennyel kapcsolatos Delfin-díj, ez is az ő ötlete volt.

A versenyeken láthattuk, hogy milyen közvetlen kapcsolatot tud kiépíteni a gyerekekkel. Az okos diákok között érezte jól magát. Publikációi jelentek meg középiskolás társszerzőkkel. A forrásmunkaként használt *Atommagközelben* című könyvét *Sükkösd Csaba* mellett egy tanár és *Veszprémi Nóra* középiskolai tanuló lektorálta.

Kóbor Macskák

Felfedezte a magyar fizikatanárok számára a Kóbor Macskákat, a kísérletező japán fizikatanárok csoportját. Japánban oktatva találkozott a kreatív, szakmájuknak élő, a fizika népszerűsítését egyszerű, de ötletes eszközökkel elérni igyekvő tanárokkal. 1992-ben Jászberényben szervezte meg az első Japán–Magyar Fizikatanári Találkozót. Itt minden fizikatanár kiélhette játékos hajlamait, Gyurka sem volt kivétel. Önfeledt örömmel figyelte a bemutatott kísérleteket, minden kiállított eszközt kipróbált, boldogan viselte a japán csoport egyenruháját.

Ilyenkor derült ki, szerencsések vagyunk mi, fizikatanárok. Egész életünkben van játszánivalónk, mindig új ötletekkel foglalkozhatunk. A történelemtanárok vajon játszhatnak-e a konferenciákon?

Könyvei

Hihetetlen termékenységgel ontotta a tudományos publikációkat, szakkönyveket. Emellett elérte azt, amit eddig nagyon kevesen a világon. Tudományos igényességgel

megírt, mégis népszerű, sokak által olvasott ismeretterjesztő könyveket írt. *A gyorsuló idő* című tanulmány címe a huszadik századot jellemző szlogenné, tudományos könyvsorozat címévé vált. A benne foglalt gondolatok képezték a tantervi reform alapját és értelmiségi viták tárgyává váltak.

Atomközelben és *Atommagközelben* című kötetei magas szintű szakmai tudást nyújtanak olyan formában, amit az érdeklődő laikus is megérthet. *A marslakók érkezése* című könyv hosszú heteken át vezette a bestsellerlistát, a magyar Nobel-díjasok életrajzát tízezrek ismerték meg. *Mikola Sándor, Rátz László* és a magyar gimnáziumok szerepéről sem feledkezett meg. Olyan jól sikerült megírnia, hogy fizikus létére megkapta érte a Nemes-Nagy Ágnes-díjat.

A természet egységének gondolata

Marx György nem hitt a tudományokat elválasztó falakban. A természettudomány egyes számban van, mondta. Az izgalmas dolgok mindig a határterületeken történnek. A tanári konferenciák témaválasztásán láthattuk, hogy minden érdekelt. A környezetvédelem, a globális problémák. A biológia fejlődése, a biofizika jelenségeinek fizikusi módszerekkel való kutatása. Az informatika fejlődése és lehetőségei lenyűgözték. A világon az elsők között használta a számítógépeket modellezésre. Felébresztette a fiatalok érdeklődését, programokat íratott velük, érdekes, nehéz, de általuk is megoldható problémákkal látta el őket. *A természet játéka* című könyvében a tudomány és a számítógép lehetőségeit használta ki, és egyáltalán nem ragaszkodott a fizikai témákhoz. Conway-életjátéka, a cápák és halak dinamikus egyensúlya a tengerben, a széndioxid-kibocsátás modellje: ez mind tudomány. Nem a téma volt a fontos számára, hanem a fizika hatékony módszereivel tárgyalni a problémát, működő modellt készíteni, megérteni a jelenség lényegét. Az elsők között ismerte fel számítógép szerepét a fizika tanításában. Az UNESCO szakértőjeként a fejlődő országokban szervezett képzéseket a tanároknak.

Képes volt egy gyerekjátékban, a Rubik-kockában meglátni a tudományos ismeretterjesztés, az oktatás lehetőségét. Rajta kívül ki vette volna észre az analógiát a kvarkok szintöltése és a kocka csúcsainak elrendezése között, az entrópia modellezésének lehetőségét a kocka segítségével.

A tanár felelőssége

Tudatos döntésre éretten a XXI. századba című cikkében fogalmazza meg, mivel tartozik a természettudományt tanító tanár a társadalomnak. Azzal, hogy felvilágosult, környezettudatos, dönteni képes állampolgárokat nevel. Nemcsak azért kell természettudományt tanítanunk, mert az az általános műveltség része, mert benne van a tantervben, hanem azért, mert ezzel készítjük fel tanítványainkat arra, hogy az előttük álló világméretű problémákra a megoldás reményében értelmes választ adhassanak. Erre a természettudományi érettségi bevezetését tartja a

legjobb megoldásnak. Mi, a Társulatban pedig neki tartozunk annyival, hogy ezt a gondolatot továbbvigyük, és megpróbáljunk célt érni.

Mit jelentett a tanárok számára

Életem első fizikatanári ankétján fórumot szerveztek a résztvevők számára. Megindult a szokásos tanári panaszkodás, mindenki nagyon szerencsétlennek érezte magát. Egyszer csak felállt *Gecső Ervin* kollégánk és azt mondta: – Nem értem, miért sajnáljátok magatokat? Együtt vagytok háromszázan, a fizikáról beszélgettek, és itt van veletek Marx György. Odamehettek hozzá, ha gondotok van, és azt mondhatjátok: „Gyurka, segítenél?” És Gyurka segít. Melyik másik szakmában van ilyen kapcsolat egy akadémikus és a tanárok között?

A tudományt népszerűsítő, oktató tevékenységét számtalan díjjal ismerték el. Oktatási tevékenységéért kapta az OM Apáczai Csere-díját, az Eötvös Loránd Fizikai Társulat Eötvös-érmét, a Magyar Nukleáris Társaság Szilárd Leó-érmét, az IUPAP Fizikatanítási Érmét, első, nem angol-szász kitüntetettként az Institute of Physics Bragg-érmét.

Elnöke volt többek között a Fizikatanítást Kutató Nemzetközi Csoportnak (GIREP), az Európai Fizikai Társaság Oktatási Fórumának, főszerkesztője a *Fizikai Szemlének*, szerkesztője az *ICPE International Newsletter on Physics Education*nak.

Eredményekben és elismerésekben gazdag életet élt, de legbüszkébb tanítványaira volt. Szerette mondani, hogy egy igazi tanár arra törekszik, hogy a diákjai meghaladják őt. Sokszor hangzik el a kérdés, mi a hosszú élet titka. Marx György megtalálta ezt. Tanárként tanítványai-ban, tudósként műveiben él tovább.

Engedjék meg, hogy röviden egy személyes emléket is felidézzek. Nankingban, egy tanári konferencia szabad estéjén sétáltunk. Gyönyörű, régi konfuciusi stílusú épületek között, és én már nem tudtam fényképezni. Este volt, a vaku fénye pedig az épületekhez nem volt elég. „Ne bosszankodj” – mondta. „Nézd meg jól, fényképezd le az agyaddal, és a kép mindig veled lesz, ha emlékezni akarsz rá.” Abban bízom, hogy amit tőle kaptunk, az mindig velünk lesz.

Ujvári Sándor
Lánczos Kornél Gimnázium,
Székesfehérvár

A FIZIKAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA 2004. ÉVI DÍJAI

Fizikai Fődíj

Az MTA Fizikai Tudományok Osztálya 2004. évi Fizikai Fődíjának kitüntetettje

SZEIDL BÉLA, az MTA doktora, az MTA Konkoly-Thege Miklós Csillagászati Kutatóintézete tudományos tanácsadója. A magyar csillagászat legsikeresebb ágának vezéregyénisége, Szeidl Béla 21 éven keresztül, 1975–1996 között vezette az MTA Csillagászati Kutatóintézetét. A Nemzetközi Csillagászati Unió (a csillagászat világszervezete) Változócsillag Kommissziójának 1982–85 között alelnöke, 1985–88 között pedig elnöke volt. Fő kutatási területe a pulzáló változócsillagok. Alapvető eredményeit a periódusváltozások és a többmódusú pulzáció vizsgálatában érte el, amely eredmények rendkívül fontosak a csillagok belső szerkezetének és fejlődésének megismerésében. Ezeket a kutatásokat, melyek jelenleg igen divatosak váltak, több mint 40 éve folytatja. A vezetése alatt álló intézet kutatási témáit kibővítette, modernizálta, így jelentek meg a csillagaktivitás, nemradiális oszcillációk stb. témák, mely területeken az elmúlt tíz évben három fiatalabb munkatársa szerezte meg az MTA doktora címet, és további kettőnek a doktori eljárása folyamatban van.

A *Fizikai Szemle* 2004/5. számában *A 2004. évi Fizikai Díjak nyertesei* cím alatt közölt lista sajnálatos módon tévesen került ismertetésre, amiért az érdekeltek és az olvasók szíves elnézését kérjük. A helyes listát – az MTA Fizikai Tudományok Osztálya Titkárságának tájékoztatása alapján – a fentiekben adjuk közre.

Fizikai Díjak

Az MTA Fizikai Tudományok Osztálya 2004. évi Fizikai Díjjal kitüntetettjei:

DOMOKOS PÉTER, PhD, az MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutatóintézete tudományos főmunkatársa. Domokos Péter számottevően hozzájárult a kvantumoptika különböző területeinek fejlődéséhez. Az utóbbi években nagyon jelentős eredményeket ért el egy tetszőleges polarizálható objektum (atom, molekula, vagy nanorészecske) hűtésére alkalmazható általános módszer kidolgozásában. Felfedezett egy azóta kísérletben is megfigyelt kollektív atomi viselkedésen alapuló disszipációs mechanizmust, ami új utakat nyit atomi és molekuláris sokaságok optikai hűtésében.

NAGY ÁGNES, az MTA doktora, a Debreceni Egyetem Elméleti Fizikai Tanszéke egyetemi tanára. Nagy Ágnes a sűrűségfüggő elméletében ért el jelentős eredményeket elsősorban az elmélet gerjesztett állapotokra való kiterjesztésében. Kidolgozta az egyetlen gerjesztett állapotra vonatkozó, Coulomb-rendszerekre érvényes nemvariációs elméletet. Az egyetlen gerjesztett állapotra vonatkozó Levy–Nagy variációs sűrűségfüggő elméletének egyik megalkotója.

SASVÁRI LÁSZLÓ, PhD, az ELTE Komplex Rendszerek Fizikája Tanszéke egyetemi docense. Sasvári László a szerkezeti fázisátmenetek és az izotróp fononrendszerek kritikus dinamikájának elméletében elért eredményeiért, valamint a fizika oktatásában és annak fejleszté-